

dem begge to. Der er tidligere henvist til alle disse Momenter. Jeg skal paa Grund af den fremrykkede Tid ikke fordybe mig i dem. Ligesom den Tale, jeg agter at holde, skal blive ret kort, saaledes skal jeg kun lige nævne disse Momenter. Jeg henviser til Kurserne og Udbyttet, der har været 25—23 og 21 pCt. i de senere Aar. Det er altsaa en Virksomhed af meget udbyttegivende Art, hvoraf man kan vente, at Staten, hvis den eksproprierer dem — og det skal jeg om et Øjeblik komme tilbage til —, virkelig kunde skabe sig et godt Aktiv, eller, hvis man ikke mener, at det kunde blive til et godt Aktiv, kunde Overtagelsen medføre en rimelig Nedsættelse af Prisen for Forbrugerne. Der er et andet Moment, som forekommer mig at spille en stor Rolle. Det er klart, at de tekniske Fremskridt paa Sukkerfabrikationens Omraade bestandig ere stigende. I Øjeblikket er Forholdet vistnok dette, at hvad jeg vil kalde Givtigheden af Roerne er omtrent 13 pCt. herhjemme i Danmark. Men man forædler bestandig Stammerne, og saa vidt mig bekendt, har man i Tyskland fremskaffet 16 pCt., og undtagelsesvis har man endog kunnet fremskaffe 20 pCt. Hvis en saadan stigende Teknik er mulig, vil den komme Staten til gode, hvis den paa dette Tidspunkt overtager Produktionen.

Endelig maa jeg sige, at selve dette at overtage Virksomheden ikke forekommer mig uoverkommeligt. Man har omtalt, hvilke Summer der indestaar i dette Foretagende. De to sidste Regnskaber balancere med omkring 40 Mill. Kr. Jeg er tilbøjelig til at tro, at der i disse 40 Mill. Kr. Aktiver gemmer sig nogle flere Værdier, f. Eks. har man vel ansat Varelageret, der, saa vidt jeg erindrer, i det sidste Regnskab er anslaaet til omtrent 9 Mill. Kr., købmandsmæssigt til den lavest rimelige Pris. Jeg skulde tro, at de Beløb, hvortil Ejendommene ere opførte, vilde blive betydelig større, hvis man eksproprierede dem efter Ejendomsskyld, men alligevel vil jeg tro, at 40 Mill. Kr. eller noget mindre vil være den Sum for Aktiverne, man, saaledes som de ligge, vil faa Brug for. Men dertil vil komme et Tilskud for, hvad man kan kalde Forretningen. Denne Forretning finder sit Udtryk i Aktiernes Kurs, der som saa ofte ikke er bygget alene paa de tilstedeværende Aktiver, men ogsaa paa den aarlige Dividende. Men at ekspropriere efter Aktiernes Kurs fuldt ud kan der ikke være Tale om. Det, der er Princippet i dette, er, hvad vil man give

for Forretningen som Forretning, idet der maa være, som man med et godt engelsk Ord siger, en rimelig „good will“ for Forretningen udover de 40 Mill. Kr., som jeg antager, man skulde bruge. Hvor stort dette Beløb skulde være, kan jeg ikke sige noget om. Naar der gives et Udbytte af over 6 Mill. Kr., og man sætter Forrentningen af de 40 Mill. Kr. til 5 pCt., altsaa 2 Mill. Kr., bliver der 4 Mill. Kr. tilbage. Der kan selvfølgelig ikke blive Tale om at kapitalisere disse 4 Mill. Kr. Der skal gaas forskellige Veje til forskelligt Udbytte. Den særlig store Fortjeneste, som er oparbejdet, er fremkommen paa Grund af Dygtighed, og jeg kan derfor maaske sige, at 15 eller 20 Mill. Kr. kunde der blive Tale om, men det er et Beløb, jeg griber ganske ud i det blaa. Jeg kan altsaa ikke se andet, end at det var ikke uoverkommeligt at ekspropriere hele denne Forretning, ogsaa i nøje Overensstemmelse med Grundlovens § 82.

Men naar jeg har fremhævet alle disse Momenter i fuld Loyaltet mod Forslagsstillerne og i fuld Loyaltet overfor mit eget Program, maa jeg paa den anden Side sige, at jeg nærer — og det er overvejende for mig — Betæneligheder ved at gaa ind paa hele denne Løsning af de her foreliggende Vanskeligheder. Det ærede Medlem fra Kellrup (N. P. Jensen) har allerede gjort opmærksom paa, at hele Hemmeligheden ved dette Foretagende stikker i, at det er en ren og skær Konjunkturforretning, og det kunne vi aldrig komme bort fra. Hvad vil der ske, hvis Staten overtager Produktionen? Jeg tror, at man kan vende og dreje den Sag, hvordan man vil, saa ville Sukkerpriserne aldrig gaa udenfor det Princip, at de ville blive Verdensmarkedets Pris plus den danske Told. Man kan fra Danmarks Side forsøge at gaa noget ned under disse Priser, saa vil det, saaledes forstod jeg ogsaa det ærede Medlem, blot føre til, at Udlandet køber os tomme, og naar de have købt alt, hvad vi eje og have, sende de os Sukkeret tilbage til fordyrede Priser, og saa bliver det sidste værre end det første. Efter min Mening vil det vise sig ganske haabløst at nedsætte eller forhøje Prisen udover et vist jævnt Niveau. Man vil naturligvis kunne tage den Forhøjelse, som Beskyttelsen hjemler, men noget derudover vil man ikke kunne tage. Jeg tror derfor, det vil være umuligt ved en Overtagelse af Staten at fastsætte nogen Pris — jeg understreger dette en Gang til —, at fastsætte en Pris, som skulde være til